

AKADEMİDE DİJİTAL BİRLİK

Oğuzhan YILDIRIM*
Umut ERDOĞAN*

Özet: Küreselleşme, modern dünyanın gerçeklerinden biridir ve ekonomiden kültüre, teknolojiye çevreye birçok alanda derin etkiler yaratmaktadır. Bu süreç, fırsatlar sunduğu kadar, zorluklar ve problemler de ortaya çıkarmaktadır. Küreselleşme, dünya çapında ülkeler, insanlar ve ekonomik sistemler arasında artan bağlılık ve etkileşimi ifade eder. Son yüzyılda hızla gelişen bu süreç, uluslararası ticaret, kültürel alışverişler, teknoloji transferi ve bilgi akışında köklü değişikliklere yol açmıştır. Dijitalleşme ise küreselleşmenin temel araçlarından biri haline gelmiştir. Teknoloji ve internetin yaygınlaşması, coğrafi engelleri aşarak dünya çapında bilgi ve iletişim akışını hızlandırmıştır. İnternet, sosyal medya ve mobil teknolojiler, küresel bilgi akışını anında mümkün kılmakta ve farklı bölgeler arasında etkin iletişim sağlamaktadır. Dijital platformlar, işletmelerin ve tüketicilerin küresel pazarlara erişimini kolaylaştırmıştır. Dijital medya ve eğlence içerikleri, kültürel ürünlerin ve değerlerin hızla yayılmasını sağlamaktadır. Filmler, müzikler ve dijital içerikler, farklı kültürlerin birbirinden etkilenmesini ve global bir kültürel paylaşımın gerçekleşmesini teşvik etmektedir. Büyük veri ve yapay zekâ teknolojileri, küresel çapta veri analizi ve karar alma süreçlerini iyileştirmekte, uluslararası stratejilerin daha etkili bir şekilde belirlenmesine yardımcı olmaktadır. Bu bildiride, küreselleşme ve onun temel araçlarından biri olan dijitalleşmenin sunduğu fırsatları değerlendirip Türk dünyası akademisinde dijital birliği “neden ve nasıl sağlamalıyız?” sorularına cevap aranmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Küreselleşme, Dijitalleşme, Dijital birlik, Türk dünyası

Digital Unity in Academia

Abstract: Globalization is a fundamental aspect of the modern world, profoundly impacting various areas including the economy, culture, technology, and the environment. This process presents both opportunities and challenges, creating significant complexities. Globalization refers to the increasing interconnectedness and interaction between countries, people, and economic systems worldwide. Over the past century, this process has led to profound changes in international trade, cultural exchanges, technology transfer, and information flow. Digitization has become one of the key tools of globalization. The widespread adoption of technology and the internet has overcome geographical barriers, accelerating global information and communication flows. The internet, social media, and mobile technologies facilitate instant global information exchange and effective communication across different regions. Digital platforms have made it easier for businesses and consumers to access global markets. Digital media and entertainment content enable the rapid dissemination of cultural products and values, promoting cross-cultural influence and global cultural sharing through films, music, and digital content. Big data and artificial intelligence technologies enhance global data analysis and decision-making processes, aiding in the more effective formulation of international strategies. This paper evaluates the opportunities presented by globalization and digitization and explores the questions of "why and how should we achieve digital unity in the Turkish World?" within the context of Turkish academic studies.

Key Words: Globalization, Digitization, Digital Unity, Turkish World

Giriş

Küreselleşme, günümüzde yalnızca ekonomik ilişkileri değil, bilgi üretiminden kültürel etkileşime kadar pek çok alandaki yapısal dönüşümü şekillendiren çok boyutlu bir süreç olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu dönüşüm, özellikle dijitalleşmenin hız kazanmasıyla birlikte akademik dünyada da kendini hissettirmektedir. İnternet teknolojileri, mobil iletişim araçları ve dijital platformlar, akademik kurumlar arasında bilgi paylaşımını kolaylaştırmış; eğitim, araştırma ve yayıncılık faaliyetlerini küresel ölçekte erişilebilir hâle getirmiştir. Böylece akademik iş birliği yeni bir boyuta taşınmış, “dijital birlik” kavramı günümüzün akademik etkileşim modellerini tanımlayan temel çerçevelerden biri hâline gelmiştir. Bu bağlamda, dijitalleşmenin sunduğu olanaklarla şekillenen akademik yapılar, geleneksel sınırların ötesinde ortak bir bilgi üretim ve paylaşım zemini oluşturmakta; uluslararası akademik bütünleşmeye yönelik yeni paradigmanın gelişmesine katkı sunmaktadır (Castells,

* Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, ogzhn.yldrm14@gmail.com

* BAİBÜ TÖMER, umuterdogantde@gmail.com

2010). Farklı kültürlerin birbirinden etkilenmesine yol açarken, ortak kültürler arasında da çeşitli iş birliği ve birliktelikler kurulmasını teşvik etmiştir. Özellikle Covid-19'dan sonra “insanların toplumsal ilişkileri, sosyal alışkanlıkları, çalışma ve eğitim düzenleri dijital çağa uymak zorunluluğu ile karşı karşıya kaldı” (Ölçekçi, 2020).

Dijitalde birlik kavramı, dijitalleşmenin sunduğu teknolojik ve bilimsel fırsatları en üst düzeye çıkarırken tek tipleşme, homojenleşme, yok olma gibi küresel tehditlere karşı dijital iş birlikleri geliştirmeyi hedeflemektedir. Dijitalde birlik, küresel düzeyde daha güçlü bir iş birliği ortamı oluşturmak için önemlidir. Dijitalde birlik, farklı bölgeler, ülkeler ve topluluklar arasında benzerlikler ve ortaklıklar üzerinde etkili bir bilgi ve iletişim ağı kurmayı hedefler. Bu, akademik çalışmalar, araştırmalar ve uluslararası iş birlikleri açısından kritik bir öneme sahiptir. Dijital ortamda bilgi paylaşımı ve iş birliği, sınırları aşan projelerin ve yeniliklerin desteklenmesini sağlar. Ayrıca, akademik dünyada dijital birlik, küresel sorunlara yönelik ortak çözümler geliştirilmesine ve bilimsel ilerlemenin hızlandırılmasına katkıda bulunur. Küreselleşme ve dijitalleşme, modern dünyada birbirini tamamlayan iki süreç olarak öne çıkmaktadır. Dijitalde birlik, bu süreçlerin sunduğu avantajlardan en iyi şekilde yararlanmak ve küresel ölçekte etkili bir iş birliği ortamı oluşturmak için kritik bir rol oynar. Bu nedenle, küreselleşmenin bir avantajı olarak “dijitalde birlik” çalışmaları, yine küreselleşmeyle birlikte gelen “kültürel homojenleşme, millî kimlikleri eritme, millî kültürleri ortadan kaldırma” gibi tehlike ve tehditlere karşı sosyal, kültürel, ekonomik, politik iş birliği geliştirmek açısından oldukça önemlidir.

1. Akademide Dijital Birlik

Dijital birlik, akademik bağlamda genellikle verilerin, kaynakların ve araştırma araçlarının entegrasyonu ve ortak kullanımı anlamına gelir. Bu, disiplinler arası iş birliğini güçlendirir ve bilgiye erişimi kolaylaştırır. Dijital platformlar, akademik topluluklar arasında bilgi paylaşımını artırarak daha kapsamlı ve etkili araştırmalara imkân tanır. Bu birlikteliğin en büyük avantajlarından biri, verilerin ve araştırma bulgularının daha geniş bir ağda paylaşılmasıdır, böylece çeşitli alanlarda daha etkili çözümler geliştirilir. Araştırmacıların daha geniş bir ağda bilgi paylaşmalarına ve daha kapsamlı çözümler geliştirmelerine imkân tanır. Dijital birlik kavramının akademik bağlamda nasıl uygulandığını ve potansiyel faydalarını daha iyi anlamak, gelecekteki araştırma süreçlerinin şekillendirilmesine katkıda bulunabilir. Türk dünyası akademisinde birlikteliğin dijital ortamlarda nasıl geliştirilebileceğini ve uygulama alanlarını incelemek de bu bildirinin temelini oluşturmaktadır.

Dijital iş birliği akademisyen, öğrenci ve araştırmacı katılımı için oldukça önemlidir. Özellikle öğrencilerin daha iyi performans göstermeleri, öğrenme ve öğretme süreçlerinin geliştirilmesi, bilgi paylaşımının geliştirilmesi ve yaygınlık kazanması, sosyal iletişim ve etkileşim süreçlerinin hızlanması için dijital iş birliği gereklidir. Dijital platformlar, araştırma verilerinin paylaşımını ve iş birliği yapmayı kolaylaştırır. Araştırma bulgularının erişilebilirliği ve paylaşımı üzerine etkileri, verimliliği artırmaktadır. Örneğin, açık erişim veri havuzları ve veri paylaşım platformları, araştırmacılar ve öğrenciler arasında veri akışını hızlandırmaktadır. Çevrimiçi iletişim araçları ve dijital yazılımlar, akademik personel ve ekipler arasında etkili koordinasyon ve iletişimi sağlar. Araçların verimlilik üzerindeki etkileri, iş birliği süreçlerini daha organize ve sağlıklı hale getirmektedir.

Dijital teknolojilerin hızlı bir şekilde gelişmesi, akademik iş birliği ve bilgi paylaşımında köklü değişikliklere neden olmuştur. Bu değişim, sanal kütüphaneler, dijital iletişim platformları ve çevrimiçi seminerler gibi araçlarla akademik dünyada dijital birliğin sağlanmasını mümkün kılmıştır. Dijital birlik, farklı kurumlar ve bireyler arasında bilgi paylaşımını, iş birliğini ve etkileşimi kolaylaştırarak akademik dünyanın daha verimli ve koordine bir şekilde çalışmasını sağlar. Bugün Avrupa Birliği himayesinde gerçekleştirilen OpenAIRE (Open Access Infrastructure for Research in Europe) projesi, Avrupa'daki

araştırma verilerini ve akademik yayınları dijital ortamda erişilebilir hale getiren bir dijital bilimsel veri ağıdır. Bu proje, araştırmacıların açık erişim verilerine ve yayınlara kolayca ulaşmalarını sağlar, iş birliği fırsatlarını artırır ve araştırma verimliliğini yükseltir. (OpenAIRE, 2024).

2. Türk Dünyası Akademisinde Dijital Birlik: 2040 Vizyonu Çerçevesinde Değerlendirme

1991 yılında Sovyetlerin dağılmasından sonra Sovyetlerin içinden 5 bağımsız Türk devleti çıktı: Azerbaycan, Türkmenistan, Kazakistan, Kırgızistan, Özbekistan. Bu ülkeler bağımsızlığına kavuştuktan sonra Türkiye ile Türk Dünyası arasında ilişki ve iş birlikleri gelişti. TİKA, TÜRKSOY, Yunus Emre Enstitüsü, Ahmet Yesevi Üniversitesi, Manas Üniversitesi, Türk Akademisi gibi kurum ve kuruluşlar Türk Dünyasının birlik ve beraberliğine büyük katkılar sağladı. Türk Dili Konuşan Ülkeler İş Birliği Konseyinin Türk Devletleri Teşkilatı adını alması ise büyük bir olaydır ve Türk Birliğine giden sürecin hızlanması için büyük bir adımdır. Özellikle Türk Devletleri Teşkilatı, 2021 yılında 121 maddelik Türk Dünyası 2040 Vizyon Belgesini kabul etmiştir. Türk Dünyası 2040 Vizyon Belgesi, Türk Birliğinin fiile geçirilebilmesi için bir yol haritası niteliği taşımaktadır. 2040 yılına kadar hayatın her alanını kapsayan bu 121 maddelik vizyon belgesi hayata geçirilebilirse Türk dünyasının birliği sağlanmış olacaktır. 2040 Türk Dünyası Vizyon Belgesi, Türk dünyasının bugünkü ve gelecekteki iş birliği ve birlikteliğini sağlayacak stratejiler içermektedir.

Dijital teknolojilerin gelişimi Türk devletlerinin iş birliği yapma ve bilgi paylaşma yöntemlerini de dönüştürmüştür. 2040 Türk Dünyası Vizyon Belgesi, bu süreçte dijital iş birliğinin güçlendirilmesine yönelik hedefler ve stratejiler sunmaktadır. 2040 Türk Dünyası Vizyon Belgesi, Türk Devletlerinin uluslararası düzeyde etkili bir şekilde iş birliği yapabilmesi için dijital teknolojileri stratejik bir araç olarak kullanmayı hedeflemektedir. 2040 Türk Dünyası Vizyon Belgesi, dijital altyapının güçlendirilmesini, ortak akademik platformların oluşturulmasını ve dijital eğitim programlarının geliştirilmesini önermektedir. Bu stratejiler, Türk Dünyası ülkeleri arasında etkili bir akademik iş birliği sağlamak için kritik öneme sahiptir. Bu maddelerden üç tanesi dikkat çekmektedir:

- Türk Devletleri Teşkilatı bölgesinin, akademik ve bilimsel araştırma, öğrenme ve yenilik merkezi haline getirilmesi.
- Yenilikçi öğrenme yöntemlerinden, eleştirel düşünceden ve teknolojinin pratik kullanımından faydalanarak Üye Devletlerdeki eğitim sistemlerinin uluslararası standartları uyarınca daha da geliştirilmesinde katkı sağlama,
- Dijital konularda tecrübe ve bilgi paylaşımı için teknoparklar ve bilişim parkları gibi önde gelen araştırma ve geliştirme merkezlerini bir araya getirme (Türk Dünyası 2040 Vizyon Belgesi, 2024).

Görüldüğü gibi vizyon belgesi, Türk Dünyası ülkeleri arasında dijital/yenilikçi platformlar aracılığıyla bilgi paylaşımını ve ortak projeleri teşvik etmeyi amaçlamaktadır. Ayrıca, ortak araştırma projeleri ve eğitim programları ile akademik iş birliğini artırmayı hedeflemektedir.

3. Dijital Araçlar ve Türk Dünyası Akademisinde Uygulama Önerileri

Dijital araçların Türk Dünyası akademisinde etkin bir şekilde kullanılması, bilgi paylaşımını ve akademik iş birliğini önemli ölçüde artırabilir. Bu araçların stratejik bir şekilde uygulanması, Türk Dünyası'nın akademik ilişkilerine büyük faydalar sağlayacak ve uluslararası düzeyde daha güçlü bağlar kurulmasına yardımcı olacaktır. Bu bölümde, sanal kütüphaneler, dijital iletişim platformları ve çevrimiçi seminerlerin Türk Dünyası akademisinde nasıl kullanılabileceği tartışılacaktır.

4. Sanal Kütüphaneler

Sanal kütüphaneler, Türk Dünyası ülkeleri arasında bilgi erişimini ve paylaşımını kolaylaştırır. Bu kütüphaneler aracılığıyla, ortak araştırma verileri ve akademik kaynaklar erişilebilir hale gelir. Örneğin, Türk Dünyası ülkeleri arasında ortak bir sanal kütüphane ağı kurulması, bölgesel araştırma verilerini daha geniş bir kitleyle hızlı ve sağlıklı bir şekilde paylaşma fırsatı sunabilir. Sanal kütüphaneler birçok avantaj yaratan yeni teknolojidir (Candan, 2022). Bilgi erişimini artırma, kaynak paylaşımını teşvik etme, ulaşım maliyetlerini azaltma, zamandan tasarruf sağlama, koordinasyonu kolaylaştırma, kültürel ve disiplinler arası iş birliğini geliştirme, öğrenim fırsatlarını artırma gibi işlevleri bulunmaktadır. Örneğin, Türkiye’de Çağdaş Türk Lehçeleri ve Edebiyatları bölümünde okuyan bir yüksek lisans öğrencisi Kazakistan veya Kırgızistan’daki bir kaynağa hızlı, kolay ve maliyeti düşük bir şekilde ulaşabilecek. Bugün dünyada pek çok sayıda sanal kütüphane mevcuttur: World Digital Library, Europeana, The Digital Library of the Middle East, The African Online Digital Library...

Sanal kütüphaneler, akademik kaynakların erişimini merkezi bir platformda toplar ve coğrafi engelleri ortadan kaldırır. Türk Dünyası akademisinde, ortak bir sanal kütüphane ağı kurarak, çeşitli üniversiteler ve araştırma kurumları arasında bilgi paylaşımını artırmak mümkündür. Bu platformlar, akademik dergilere, e-kitaplara ve araştırma makalelerine erişimi kolaylaştırarak, kullanıcıların geniş bir bilgi havuzundan faydalanmasını sağlar. Ayrıca, sanal kütüphaneler, araştırmacıların kendi çalışmalarını paylaşabileceği ve diğer akademik katkılara erişebileceği bir alan sunarak, bilimsel iş birliğini teşvik edebilir.

4.1. Dijital İletişim Platformları

İnternet ve cep telefonlarının bir platformda birleşmesi, dönüşüm için daha ileri düzeyde fırsatlar getirmektedir (Parlak, 2017). Dijital iletişim platformları, akademisyenlerin, öğrencilerin ve araştırmacıların etkin bir şekilde iş birliği yapmasını sağlar. Türk Dünyası ülkeleri arasında ortak projelerin yürütülmesi, Türk Dünyası akademisyen, öğrenci ve araştırmacılarının tanışması ve eserlerini tanıtmaları için bu platformlar kullanılabilir. Araştırma bulgularının paylaşılması ve iş birliği fırsatlarının keşfedilmesi bu platformlar aracılığıyla daha kolay hale gelir. Örneğin, Türkiye’de görev yapan bir Profesör ile Türkmenistan’da görev yapan bir profesör bir dijital platform vasıtasıyla tanışabilecek, birbirlerinin eserlerini okuyabilecek, güncel çalışmalar üzerine fikir alışverişi yapabilecek. Yeni eğitim politikalarında en iyi uygulamaları içeren dijital platformlar etkin ve yaygın olarak Türk akademisinin hizmetine sunulmalıdır.

Dijital iletişim platformları, akademik iş birliğini artırmak ve bilgi akışını hızlandırmak için kullanılabilir. Bu platformlar, video konferanslar, anlık mesajlaşma ve proje yönetim araçları gibi çeşitli iletişim imkânları sunar. Türk Dünyası akademisinde, bu tür platformların etkin bir şekilde kullanılabilmesi için ortak bir iletişim altyapısı oluşturulabilir. Örneğin, belirli disiplinler veya araştırma projeleri için özel forumlar ve çevrimiçi çalışma grupları oluşturulabilir. Bu platformlar, akademisyenler arasında düzenli toplantılar yapmayı, ortak projeler üzerinde iş birliği yapmayı ve bilgi paylaşımını kolaylaştırabilir.

4.2. Çevrimiçi Seminerler

Çevrimiçi seminerler, Türk Dünyası ülkeleri arasında bilgi paylaşımını ve akademik etkileşimi artırmak amacıyla önemli bir araçtır. Bu tür etkinlikler, çeşitli disiplinlerdeki araştırmacıları ve akademisyenleri bir araya getirerek, ortak projeler ve iş birliği fırsatları yaratma potansiyeline sahiptir. Çevrimiçi seminerler, coğrafi sınırları aşarak, Türk Dünyası ülkelerinin akademik camialarını daha yakın bir şekilde birbirine bağlar.

Bu seminerler, araştırma ve bilgi paylaşımının yanı sıra, farklı uzmanlık alanlarındaki kişilerin bir araya gelmesini teşvik eder. Örneğin, bir çevrimiçi seminer, Türk dili ve edebiyatı üzerine çalışan akademisyenleri, tarihçilerle bir araya getirerek dil ve kültür üzerine interdisipliner bir tartışma ortamı oluşturabilir. Aynı şekilde, bir diğer seminer, Orta Asya’daki

tarım teknikleri üzerine çalışan uzmanları, çevre bilimi ve sürdürülebilirlik konularında bilgi alışverişinde bulunmak üzere bir araya getirebilir.

Sisteme kaydolun kullanıcılar, kendi öz geçmişlerini, uzmanlık alanlarını ve akademik eserlerini paylaşabilecekleri kişisel profiller oluşturabilir. Bu profiller aracılığıyla, araştırmacılar ve akademisyenler, kendi akademik dokümanlarını paylaşarak bilgi akışını ve etkileşimi artırabilirler. İçerik paylaşımı yazılı makaleler, sözlü sunumlar, fotoğraflar veya video formatlarında yapılabilir. Örneğin, bir araştırmacı, yürüttüğü bilimsel çalışmanın çıktılarını video sunum biçiminde dijital ortamda paylaşabilirken; bir akademisyen, tamamladığı bir makaleyi metin formatında çevrim içi sisteme entegre ederek erişime açabilir.

Ayrıca, kullanıcılar istedikleri tarihlerde canlı eğitimler, seminerler, konferanslar veya dersler planlayabilirler. Bu etkinliklerin düzenlenmesi hem yerel hem de uluslararası düzeyde akademik ağların genişlemesine olanak tanır. Örneğin, bir üniversite, Türk Dünyası'ndaki çeşitli üniversitelerden katılımcılarla ortak bir çevrimiçi konferans düzenleyebilir, bu konferansta farklı disiplinlerdeki araştırmaların sonuçları paylaşılabilir. Bu tür etkinlikler hem katılımcılara hem de izleyicilere geniş bir bilgi yelpazesi sunar ve akademik iş birliğini teşvik eder. Çevrimiçi seminerler, Türk Dünyası ülkeleri arasındaki akademik iş birliğini güçlendirmek ve bilgi paylaşımını artırmak için güçlü bir platform sağlar. Bu etkinlikler, çeşitli disiplinlerdeki uzmanların bir araya gelmesine, yeni iş birlikleri kurulmasına ve bilgi akışının hızlanmasına imkân tanır.

5. Dijital İş Birliğinde Karşılaşılabilecek Sorunlar

Dijital iş birliği süreçlerinde, Türk Dünyası akademisinde çeşitli zorluklarla karşılaşılabilir. Bunlar arasında teknik altyapı eksiklikleri, dijital beceri yetersizlikleri, veri güvenliği ve gizlilik endişeleri yer almaktadır. Teknik altyapı eksiklikleri, bazı bölgelerde hızlı ve güvenilir internet bağlantılarının olmaması nedeniyle iş birliği süreçleri aksayabilir. Veri güvenliği ve gizlilik endişeleri ise, çevrimiçi ortamda paylaşılan bilgilerin güvenliği konusunda endişeler yaratabilir.

Bu zorlukları aşmak için çeşitli stratejiler geliştirilebilir. Teknik altyapı sorunlarını minimize etmek için, bölgelerdeki internet altyapısını iyileştirmeye yönelik yatırımlar yapılabilir ve çevrimiçi etkinliklerde düşük bant genişliği gerektiren çözümler tercih edilebilir. Dijital beceri yetersizliklerini gidermek için dijital eğitimler yapılabilir. Veri güvenliği ve gizlilik konusunda ise, güçlü şifreleme yöntemleri ve güvenlik protokolleri uygulanabilir. Ayrıca, düzenli olarak güncellenen güvenlik politikaları ve kullanıcı eğitimleri, bu endişeleri azaltmaya yardımcı olabilir.

Dijital iş birliği süreçlerinde karşılaşılan bu zorluklar, uygun stratejiler ve çözümlerle aşılabılır, böylece Türk Dünyası akademisinin bilgi paylaşımı ve iş birliği daha verimli, hızlı ve etkili hale getirilebilir.

5.1. Teknik ve Altyapı Sorunları

Dijital iş birliği için gerekli teknik altyapının eksikliği ve uyumsuzluklar, iş birliğini zorlaştırabilir. Türk Dünyası ülkeleri arasında ortak teknik standartların belirlenmesi ve altyapı yatırımlarının yapılması bu sorunları aşmada yardımcı olabilir. Bu sorunlardan bazıları şunlardır: Yetersiz internet bağlantısı, farklı yazılım araçları, güvenlik açıkları, yetersiz altyapı, veri senkronizasyonu problemleri, kullanıcı eğitiminden kaynaklı problemler, yüksek maliyetler... Dijital iş birliğinde teknik ve altyapı sorunları, verimliliği ve etkinliği önemli ölçüde etkileyebilir. Bu sorunları en aza indirmek için, teknik alt yapı yatırımlarının yapılması, düzenli güncellemeler ve eğitimlerin sağlanması önemlidir. Ayrıca, doğru yazılım ve araçların seçilmesi, dijital iş birliği süreçlerini daha etkili ve sorunsuz hale getirebilir.

5.2. Güvenlilik ve Gizlilik

Dijital platformlarda veri güvenliği ve gizliliği, önemli bir endişe kaynağıdır. Türk Dünyası ülkeleri arasında veri koruma standartlarının belirlenmesi ve güvenlik önlemlerinin alınması, bu sorunları çözmeye yardımcı olabilir. Bu sorunlardan bazıları şu şekildedir:

Verilerin ele geçirilme riski, zayıf şifreleme ve kimlik doğrulama, siber saldırılar, yetersiz güvenlik önlemleri, kullanıcı erişim kontrollerinden kaynaklı problemler... Bu riskleri en aza indirmek için, güvenlik önlemlerinin güçlendirilmesi, düzenli eğitimlerin verilmesi ve dikkatli veri yönetimi stratejilerinin uygulanması, izleme ve denetleme mekanizmalarının kurulması, güvenlik protokollerinin oluşturulması gereklidir. Güvenli ve gizli bir dijital iş birliği ortamı oluşturmak, iş süreçlerinin başarıyla yürütülmesi açısından kritik öneme sahiptir.

5.3. Dijital Beceri Yetersizliği

Dijital beceriler, modern dünyada başarılı olmanın temel taşlarından biridir. Bu beceriler, teknolojiye uyum sağlama, dijital araçları etkin kullanma ve sanal ortamlarda etkili iletişim kurma yeteneğini içerir. Ancak dijital beceri yetersizliği, özellikle dijital iş birliği süreçlerinde ciddi olumsuz etkiler yaratabilir. Bu olumsuz etkilerden bazıları şöyledir: İletişim sorunları, verimlilik kaybı, koordinasyon zorlukları, güvenlik riskleri, eğitim ve destek ihtiyacı... Bu nedenle, dijital becerilerin artırılması ve sürekli gelişimin desteklenmesi hem bireyler hem de organizasyonlar/iş birlikleri için büyük önem taşır. Etkili dijital iş birliği için, dijital becerilerin güçlendirilmesi ve teknolojinin etkin kullanımı, iş süreçlerinin başarıyla yürütülmesinde kritik rol oynar.

6. Geleceğe Yönelik Stratejik Araştırma Alanları ve Akademide Dijital Birlik

Geleceğe yönelik stratejik araştırma alanları ve akademide dijital birlik üzerine odaklanmak, Türk Dünyası akademisinin gelişimi için büyük önem taşır. Bu bölümde, dijital iş birliği ve Türk Dünyası akademisinin gelecekteki araştırma alanlarına ve bu alanların stratejik potansiyellerine kısaca değinilecektir.

Birincisi, dijital iş birliği platformlarının etkinliğini artırmaya yönelik araştırmalar ön plana çıkmaktadır. Bu kapsamda, mevcut dijital araçların ve platformların daha işlevsel hale getirilmesi, kullanıcı deneyimlerinin iyileştirilmesi ve etkileşim süreçlerinin optimize edilmesi üzerine stratejiler geliştirilebilir. Ayrıca, bu platformların çeşitli disiplinlerdeki araştırmacılar için nasıl daha verimli hale getirilebileceği araştırılmalıdır.

İkincisi, veri paylaşımı ve yönetimi konularında stratejik araştırmalar yapılmalıdır. Bu alanda, akademik verilerin güvenli bir şekilde paylaşımı, büyük veri analitiği uygulamaları ve veri entegrasyonu çözümleri üzerine çalışmalar gerçekleştirilmelidir. Özellikle, Türk Dünyası'ndaki çeşitli veri kaynaklarının entegre edilmesi ve analiz edilmesi, önemli bilimsel bulguların ortaya konmasına katkıda bulunacaktır.

Üçüncüsü, akademik iş birliği modellerinin ve stratejilerinin oluşturulması gerekmektedir. Bu kapsamda, Türk Dünyası'ndaki farklı akademik kurumlar arasında daha güçlü ve sürdürülebilir iş birliği ağlarının nasıl oluşturulabileceği, ortak projelerin yönetimi ve finansmanı üzerine araştırmalar yapılabilir. Bu araştırmalar, akademik iş birliğinin stratejik yönlerini belirleyerek, daha etkili ve kapsamlı iş birliklerinin önünü açabilir.

Bu stratejik araştırma alanları, Türk Dünyası akademisinin dijital dönüşümünü destekleyerek, bilgi paylaşımını ve iş birliğini daha verimli hale getirecek, uluslararası düzeyde daha güçlü akademik bağlar oluşturacaktır.

6.1. Dijital Eğitim ve Kapasite Geliştirme

Dijital eğitim araçları ve çevrimiçi öğrenme platformlarının Türk Dünyası akademisinde etkin bir şekilde kullanılması, gelecekteki araştırma alanlarından biridir. Eğitimde dijital teknolojilerin entegrasyonu, akademik kapasiteyi önemli ölçüde artırma potansiyeline sahiptir. Bu entegrasyonun başarılı bir şekilde gerçekleşmesi için doğru stratejilerin geliştirilmesi ve uygulanması gerekmektedir.

Dijital eğitim araçları, öğrenme süreçlerini daha interaktif ve erişilebilir hale getirebilir. Çevrimiçi eğitim platformları, öğrencilere ve akademisyenlere, coğrafi sınırlamalardan bağımsız olarak kaliteli eğitim materyallerine ve öğretim kaynaklarına erişim sağlar. Örneğin, MOOC (Massive Open Online Courses) ve e-öğrenme modülleri, çeşitli

akademik disiplinlerde bilgi ve beceri kazanımı sağlayabilir. Ayrıca, sanal sınıflar ve etkileşimli eğitim yazılımları, öğrenci katılımını artırabilir ve bireyselleştirilmiş öğrenme deneyimleri sunabilir.

Kapasite geliştirme, dijital eğitim araçları aracılığıyla akademik toplulukların becerilerini ve bilgi seviyelerini artıracaktır. Online kurslar, sertifikasyon programları ve dijital atölye çalışmaları, araştırmacıların ve akademisyenlerin yeni teknolojiler, araştırma yöntemleri ve veri analizi teknikleri konusunda bilgi sahibi olmalarını sağlar. Ayrıca, bu tür dijital araçlar, sürekli eğitim ve profesyonel gelişim fırsatları sunarak, akademik personelin beceri setlerini güncel tutacaktır.

Stratejik planlama bu sürecin merkezindedir. Dijital eğitim teknolojilerinin etkili bir şekilde kullanılabilmesi için, Türk Dünyası akademisinde ihtiyaçlara uygun stratejiler geliştirilmelidir. Bu stratejiler, eğitim materyallerinin yerleştirilmesi, kullanıcı dostu platformların seçilmesi ve teknik destek hizmetlerinin sağlanmasını içermelidir. Ayrıca, dijital eğitim araçlarının entegrasyonunu desteklemek için, eğitimcilerin ve öğrencilerin bu araçları nasıl kullanacaklarına dair kapsamlı bir eğitim alması gereklidir.

Erişim, dijital eğitimde önemli bir faktördür. Dijital eğitim araçlarının geniş bir kitleye ulaşabilmesi için, altyapı eksikliklerinin giderilmesi ve dijital uçurumun azaltılması önemlidir. Özellikle uzak bölgelerdeki ve kaynak sınırlı üniversitelerde bu araçların etkin bir şekilde kullanılabilmesi için destek mekanizmalarının geliştirilmesi gerekir.

Dijital eğitim araçlarının ve çevrimiçi öğrenme platformlarının Türk Dünyası akademisinde etkili bir şekilde kullanılması, akademik kapasitenin artırılmasına önemli katkılarda bulunabilir. Bu potansiyelin gerçekleştirilmesi için doğru stratejilerin geliştirilmesi ve uygulanması, eğitimde dijital teknolojilerin entegrasyonunu başarılı bir şekilde sağlamaya yönelik kritik bir adımdır.

6.2. Yeni Teknolojilerin Etkisi

Teknolojik ilerlemeler, akademik iş birliğini daha verimli, hızlı ve etkili hale getirmeyi vaat ederken, aynı zamanda yeni fırsatlar ve zorluklar da beraberinde getirir. Günümüzde, yapay zekâ (YZ), büyük veri analitiği ve diğer ileri düzey teknolojik gelişmeler, Türk Dünyası akademisinde dijital iş birliğini köklü bir şekilde dönüştürme potansiyeline sahiptir. Bu teknolojilerin etkilerini değerlendirmek ve stratejik olarak nasıl kullanılabileceğini belirlemek, akademik iş birliğinin gelecekteki yönünü şekillendirecektir.

Yapay Zekâ (YZ), akademik iş birliğini destekleyen çeşitli uygulama alanları sunar. YZ algoritmaları, büyük veri setlerini analiz eder, akademik araştırmaların sonuçlarını özetler ve literatür taramalarını hızlandırır. Örneğin, YZ tabanlı araçlar, literatürdeki eğilimleri ve boşlukları tespit ederek, araştırmacılara daha hedeflenmiş ve verimli bir araştırma stratejisi sunar. Ayrıca, YZ destekli otomatik çeviri sistemleri, dil engellerini aşarak farklı dillerdeki akademik içeriklerin erişilebilirliğini artırır ve uluslararası iş birliklerini kolaylaştırır.

Büyük veri analitiği, akademik araştırmalarda veri yönetimini ve analizini dönüştürme potansiyeline sahiptir. Büyük veri teknolojileri, geniş veri setlerini işleyerek, araştırmacılara derinlemesine analizler ve öngörüler sunar. Örneğin, sosyal medya verileri, araştırma eğilimleri hakkında bilgi sağlar ve akademik toplulukların ilgi alanlarını haritalandırır. Ayrıca, büyük veri analitiği, iş birliği yapılan projelerdeki veri akışını optimize eder ve araştırma süreçlerinde verimliliği artırır.

Bulut teknolojileri de akademik iş birliğini güçlendiren önemli araçlardır. Bulut tabanlı platformlar, araştırmacıların verileri ve dokümanları merkezi bir yerde depolamasına ve bu verilere uzaktan erişmesine olanak tanır. Bu, özellikle farklı coğrafi bölgelerdeki araştırmacılar arasında iş birliğini kolaylaştırır ve eş zamanlı çalışma imkânı sunar. Ayrıca, bulut teknolojileri, projelerin yönetimini ve koordinasyonunu basit ve etkili bir şekilde gerçekleştirmenin yolunu açar.

Blok zinciri teknolojisi de akademik iş birliğinde güvenliği ve şeffaflığı artırır. Akademik çalışmaların, verilerin ve bulguların güvenli bir şekilde kaydedilmesini sağlayan blok zinciri, veri manipülasyonunu önler ve araştırma sonuçlarının doğruluğunu güvence altına alır.

Yeni teknolojiler, Türk Dünyası akademisinde dijital iş birliğini dönüştürme ve güçlendirme potansiyeline sahiptir. Bu teknolojilerin etkilerini anlamak ve stratejik olarak kullanmak, akademik iş birliğinin verimliliğini artırır ve yenilikçi çözümler sunar. Dolayısıyla, bu teknolojilerin potansiyelini araştırmak ve uygulamak için stratejik çalışmalar yapmak, Türk Dünyası'nın akademik topluluğuna önemli avantajlar sağlayacaktır.

Sonuç

Merhum Gaspıralı İsmail Bey, yaklaşık 140 yıl önce Türk Birliği için "Dilde, işte, fikirde birlik" parolasını belirlemişti. Bu vizyon, o dönemde toplumların ortak dil, iş ve düşünce birliği üzerinden birleşmesini ifade ediyordu. Ancak, zamanla dünya büyük bir değişim geçirdi; savaşlar ve silah gücü ile elde edilen egemenlik yerini dijital ve teknolojik etkenlere bıraktı. Günümüzde, hâkimiyet ve birlik artık dijital ve teknolojik güçlerle şekilleniyor. Bu bağlamda, Gaspıralı'nın parolasına "dijitalde birlik" ilkesini eklemek, çağımızın gerekliliklerini yansıtmak adına önemlidir.

Bu bildiride, Türk Dünyası akademisinde dijitalde birlik fikrini kapsamlı bir şekilde ele aldık. Dijital iş birliği, Türk Dünyası akademisinde köklü bir dönüşüm yaratarak bilgi paylaşımı ve akademik etkileşimi önemli ölçüde artırmaktadır. 2040 Türk Dünyası Vizyon Belgesi, dijital teknolojilerin akademik iş birliği süreçlerinde oynayacağı kritik rolü vurgulamakta ve bu süreçlerin güçlendirilmesini hedeflemektedir. Sanal kütüphaneler, dijital iletişim platformları ve çevrimiçi seminerler, Türk Dünyası ülkeleri arasında bilgi paylaşımını ve iş birliğini artırmada etkili araçlar olarak öne çıkmaktadır.

Gelecekte, dijital iş birliği süreçlerinin daha da güçlendirilmesi, karşılaşılan zorlukların aşılması ve daha verimli iş birliği modellerinin geliştirilmesi için stratejiler geliştirilmelidir. Bu stratejiler, Türk Dünyası akademisinin küresel düzeyde daha etkili bir şekilde temsil edilmesini ve uluslararası akademik topluluklarla daha güçlü bağlar kurulmasını sağlayacaktır. Türk akademisinin dijital iş birliği sürecinde Türk Devletleri Teşkilatına büyük görevler düşmektedir. Dijital dönüşümün sunduğu fırsatlar en iyi şekilde değerlendirilmeli, Türk Dünyası'nın akademik potansiyelini artırarak Türk Dünyası bilgi ekosistemine katkıda bulunulmalıdır.

KAYNAKÇA

- Candan, B. (2022). Dijital kütüphanelerin e-öğrenmedeki rolü ve önemi. *Sosyal Araştırmalar ve Davranış Bilimleri Dergisi*, V.8, I.16, s.269-285.
- Castells, M. (2010). *The Rise of the Network Society*, Retrieved from <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/pdf/10.1002/9781444319514.oth1>, Erişim: 19.07.2024
- OpenAIRE. (2023). *OpenAIRE: Open Access Infrastructure for Research in Europe*. Retrieved from [<https://www.openaire.eu/>], Erişim: 21.07.2024
- Ölçekçi, H. (2020). Dijital iletişim ve küresel kültürel etkileşimin homojenleşme, kutuplaşma ve melezleşme süreçleri. *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, s.50, s.146-163.
- Parlak, B. (2017). Dijital çağda eğitim: olanaklar ve uygulamalar üzerine bir analiz. *Süleyman Demirel Üniversitesi İİBF Dergisi*, c.22, s.1741-1759.
- Türk Dünyası 2040 Vizyon Belgesi, [turk-dunyasi-2040-vizyonu-2396-98.pdf](https://turkicstates.org/turk-dunyasi-2040-vizyonu-2396-98.pdf) (turkicstates.org) Erişim: 23.07.2024